

im, Trygve Luktvaslimo,
og Fredrik Strid

forening

på rad viser Tromsø Kunstforening
ektet «PolArt» i samarbeid
gsnettverket Arctos og Troms
nter. Ved å sende kunstnere på
i havområdene rundt Svalbard
et å skape en møteplass mellom
skap. Spørsmålet er om forskningen
et eksotisk felt for den kunstneriske

til de fire kunstnerne som deltar på
går i liten grad direkte i dialog med
skningen. I stedet synes forsknings
stikk å bli et omdreiningspunkt.
på denne måten frem som en rekke
forskningen trer slik tilbake for den
rksomheten.

dis Fjellheim er landskapets
monotoni og repetisjon blitt motiv
malerier på pleksiglass, kalt *Tjue*
Fotografier fra toktet danner
for arbeidet. Og ettersom det om
lyst hele døgnet i Arktis, skaper
registrering de tydeligste bruddene
ografiske registreringer. De utvalgte
er sammenstilt i maleriene skaper
t scene der tid og rom går opp i

e Luktvaslimo har latt seg fascinere
miljøet som omgir forskningen.
umulig å ikke bli sjarmert av hans
rike teppe vevd med syntetiske
et fra klær og utstyr som inngår i
aterialene i teppet materialiserer en
r i kontrast til den tilbakevendende
i, som i stor grad danner ramme for
let i de polare strøk. Ved å benytte
k som tradisjonelt har blitt knyttet
verdagsliv klarer verket å skape en
tar til norsk polarhistorie.

ård har latt seg inspirere av
etoder og satt seg fore å finne den
til ord som begynner på ev-, ord som
tyr og evig. Slik fokuserer hun på
n språket og det visuelle, og antyder
enhengen er underkommunisert. I
årds arbeid kommer Fredrik Strids
ontakt med den naturvitenskapelige
mheten. I *Homeward Bound*
seks arter fra Tromsø Museums
e utgangspunkt for en animasjon
iter. Animasjonen, som bygger på
tene i deres opprinnelige miljø, er
n glassmonter med døde husfluer
museal samlingsestetikk settes også
tre verket der en dobbelprojisering
av gress innsamlet på Svalbard
m nå hører til i samlingene til det
iksmuseet i Stockholm.

olArt 2011» tar opp interessante
klarer den ikke å overkomme,
killet mellom kunst og vitenskap.
nok så enkel erkjennelse av at
r spektakulært, men et resultat av
siser og hardt arbeid.

Stien,

Helene Sommer og Alexander Vaindorf
«Eurovision»
Fotogalleriet

De som fikk gåsehud da NRK regisserte Europa
i flash mob-dansing på vårparten i fjor, vil nok
finne Fotogalleriets «Eurovision» nokså sober.
De dokumentarbaserte videoarbeidene til Helene
Sommer (f. 1978) og Alexander Vaindorf (f. 1965)
beskriver et migrasjonens Europa hvor det først
og fremst er betrakterposisjonene som er i evig
bevegelse.

De to kunstnerne representerer ved første øyekast
nærmest antitetiske utgangspunkter, der Sommers
videoer iscenesetter bildets kollaps og Vaindorf dets
bekreftelse. Sistenevntes mest pregnante verk her er
Detour. One particular Sunday (2006-2007), som
noen kanskje vil huske fra Manifesta7 i Bolzano.
Vaindorf tilnærmer seg ofte marginaliserte grupper
med en litt nølende sosial agenda, og her filmer og
intervjuer han russiske og ukrainske hushjelpere i
Roma som møtes i parken på sin eneste fridag, den
titulære søndagen. Ulovlige immigranter, offer i lik
grad for egne ambisjoner og økonomiske endringer
etter kommunismens kollaps, som gjennom friheten
i parken får gjenfortelle seg selv i marginene
av tradisjonelle fellesskap som nasjonalitet og
klasse. Verket består av tre simultane videoer
prosjektert på en trekantet søyle, og man tvinges til
å sirkulere rundt i en slags rastløs konsumering av
Vaindorfs intervjuobjekter. Når verkets temporale
struktur brytes ned til en endeløs varighet, fremstår
identitetene som et evig, regenererende narrativ.

Hvis bildet hos Vaindorf er et synliggjørings-
våpen, er det imidlertid hos Sommer en fritt
flytende størrelse som vekselvis holdes nede og
settes fri av kommenterende fortellerstemmer
og fragmenterte tekstblokker. Hennes nyeste
videoarbeid, *Variations on Max* (2010) er en
ambisiøs analyse av historiefortellingens mange
diskursive former: erindringen, mytologiseringen
og ideen om signifikante enkelthendelser. Sommer
forteller sin egen slektshistorie, blant annet om
forfaderen Max som emigrerte fra Tyskland til
Norge, ved hjelp av den tyske historikeren Arno
Peters og hans korreksjoner til den eurosentriske og
autoritære skrivningen av verdenshistorien. Denne
bestod av finurlige diagrammer som skulle gi en
visuell og mindre hierarkisk representasjon av
hendelser. Noe som reflekteres både formmessig og
idémessig i Sommers film ved at fakta, fortellinger
og fotografisk arkivmateriale resystematiseres
i assosiasjonsrekker og synkrone sammenfall.
En effektiv metode for å aktivisere det politiske
potensialet som ligger i å konfrontere den offentlige
og kollektive hukommelsen med den personlige.
Dette er et potensial Sommer også utforsker i
videoen *A Tale of Stone and Wood* (2009), gjennom
intervjuer og ulikt billedmateriale fra den bulgarske
fjellandsbyen Kovachevitsa, blant annet kjent som
location for revolusjonsfilmer.

Utstillingen på Fotogalleriet er ikke massiv, fem-
seks verk i alt, men de er komplekse og fremstår
som presist utvalgte kommentarer til vår aktuelle
situasjon: Over tjue år etter den kalde krigen er
verken den høyt proklamerte «historiens ende» eller
ideen om et forent og inkluderende Europa innfridd.
Begge kunstnere viser en subtil maktanalyse
forankret i fantasi og sosial erfaring, i stedet for i
utopiens polemikker.

Maria Moseng

«Rom for stein og hjort»
Vestlandsutstillingen 2011
Kunsthuset Kabuso

Åpningen av Vestlandsutstillingen 2011 varte i tre-
fire timer. Det var helt nødvendig for å danne seg en
viss oversikt over alle elementene i utstillingen.

Flere verker fortjener en hel omtale for seg
selv. Et eksempel kan være Jaqueline Frozelius'
videoarbeid *Skrattvideon*, der hun forsøker å få
seg selv til å le, noe hun både lykkes og mislykkes
i. Ambivalensen i dette verket kunne vært
utgangspunktet for en lengre refleksjon. I stedet
vektlegger jeg helheten, da dette synes å være
nøkkelen for å ta innover seg utstillingen.

Kuratorene Karolin Tampere og Johanne
Nordby Wernø inviterte kunstnerne som søkte på
Vestlandsutstillingen (VU) i år til å dikte videre
på historien *Rom for stein og hjort* av Tormod
Haugeland, bryte den opp, eller overse den. De
fikk også med seg designerparet Linn Eriksen og
Ian Brown til å lage en visuell profil som binder
sammen de ulike elementene i utstillingsrommet
og på VUs nettsider. Denne dristige formen
utfordrer deltakernes autonomi, og den genererer en
eksplosiv energi som gjennomsyrrer hele prosjektet.
Kommunikasjonen mellom materialer, tematikk,
konsept og estetikk setter i gang en kompleks
assosiasjonsrekke.

Mange av arbeidene er samlet i en installasjon
på gulvet. Veggene er tomme. I tillegg befinner to
verk seg utenfor gallerirommet, og tre performancer
inngikk i åpningsprogrammet. Nettsidene er
også under konstant utvikling, og blir således et
verk i seg selv. Installasjonen på gulvet handler
først om fremst om *naturen*; stein, dyr, tre, leire
og hav, men også om humor, omveltninger og
kommunikasjon, eller mangel på sådan. Utstillingen
viser et høyt faglig nivå hos alle de involverte, og
manifesterer seg i et lekkert og gjennomarbeidet
kaos. Betrakteren trenger god tid for å få med seg
nyansene.

Det tok litt tid før jeg oppdaget *Only this wall*
av Bjørn Middttun. Han kaller seg beskjedent amatør.
Modellen han har bygget er som en platonisk
hulelignelse; gjennom et speil kan en se inn i et lite
hus. Og utenfor beveger to små okser seg mellom
store steiner, noe som får meg til å tenke på myten
om Minotauros, halvmennesket, som løp brølende
rundt, fanget i sin egen labyrint.

Hauglands tekst er en selvironisk og
samtidig alvorlig beskrivelse av det å være
kunstner i dag, og om det å ville noe annet. Med
denne teksten som utgangspunkt, aktualiserer
VU2011 problemstillinger som ikke bare gjelder
Vestlandet, men hele den vestlige verden. Den
peker på forbrukerkulturen og kapitalismen som
problematiske, samtidig som den uttrykker et
oppriktig ønske om forandring, økologi og omtanke
for flere enn oss selv. Spørsmålet er hvor dypt
samfunnskritikken stikker? For selv om utstillingen
oppleves både reflektert, original og visuelt
fengende, så er det noe avvæpnende med den
ironiske undertonen; Kan denne «annerledesheten»
forandre verden til noe bedre, eller er den mest en
avansert lek?

Vilde Andrea Brun